

“Quan Berlusconi ja no hi sigui serà difícil de canviar el cap dels italians”

Stefano Benni (Bolonya, 1947) acaba de veure traduït el seu quart llibre en català, *Elianto*, novel·la de gènere fantàstic, publicada a Itàlia el 1996. Els altres tres són *Els meravellosos animals de Terrastranya*, *El bar sota el mar* i *Margherita Dolcevita*. Els dos darrers, i també *Elianto*, han estat editats per Moll.

—**El país i els personatges de la novel·la són fantàstics. Què hi ha d'Itàlia, al llibre?**

—*Elianto* és escrita fa quinze anys i molta gent, joves especialment, pensen que podia haver estat escrita l'any passat. Podríem dir que fa quinze anys Itàlia es trobava a l'inici d'alguna cosa que era a punt de passar, el naixement del règim de la videocràcia. La novel·la no és un llibre polític, sinó un llibre ple d'imaginació, i la imaginació, la fantasia, és un bon sistema per a enfrontar-te a la realitat. Jo no faig diferència entre imaginació i història. El llibre més italià de la història és la *Divina Comèdia*. El llibre explica el naixement d'alguna cosa que ha vingut, la transformació d'un país viu, a un país conformista. Hi pot haver fantasia, però tot passa en un país molt real, dominat per la televisió, com ara s'escau a Itàlia.

—**Quan escrivíeu el llibre pensàveu a preveure el futur?**

—La velocitat de les transformacions és tan gran que si descriu un món futur és un món que pot arribar aquesta tarda. Finalment, és el lector qui ha de decidir si el llibre parla d'avui o d'allò que està per arribar. L'escriptor treballa amb idees i en aquestes idees hi ha el passat, el present i el futur.

—**Ha estat ben entès, el vostre llibre?**

—L'èxit que ha tingut, més enllà dels tres mesos inicials, ho indica. Ha estat un *long-seller*.

—**Va ser un punt i a part en la vostra novel·lística?**

—Tots els meus llibres són molt diferents, els uns dels altres. Per a mi és molt difícil de seguir una línia. Però en general, tots mostren la meua passió per una literatura que és feta d'invenció. Fins i tot d'invenció lingüística. La diferència és que, a més, *Elianto* és un llibre visionari. Últimament, la imaginació s'ha convertit en una cosa d'efectes especials. Com *Avatar*. Però hi ha una altra mena d'imaginació. M'interessa més la imaginació dels nens, el somni d'un nen, un nen

Stefano Benni compta amb diversos llibres traduïts al català. El darrer és *Elianto*, publicat per Moll.

que no tria de mirar la televisió, sinó que mira la realitat de la seva imaginació, que sempre és més gran. No és la imaginació com a fugida del present. Tot és en la frase de Martin Luther King, “tinc un somni”, perquè ell va lluitar per fer-lo realitat, no es va limitar a parlar-ne.

—**Per què heu incorporat Llucifer a la novel·la?**

—El dimoni és un gran personatge literari. La literatura és plena de dimonis extraordinaris. És el símbol de la transgressió, on tot es pot esdevenir. I m'ha plagut molt d'inventar diables bons, molt més simpàtics que no els àngels.

—**Heu escrit el llibre sense un interès especial per la ciència-ficció?**

—Sí. N'he llegit, però no gaire. No me l'estimo particularment. Tret que em diguin que els *Viatges de Gulliver* és ciència-ficció, però per no ho és.

—**Penseu que la videocràcia italiana és irreversible?**

—A la història res no és irreversible. Berlusconi pot desaparèixer de l'un moment a l'altre. Itàlia ha estat el primer país del món on un dirigent polític és l'amo del 90% de la indústria de la comunicació. I, òbviament, és una anomalia. Berlusconi encarna, a més, la gran especulació immobiliària i les relacions amb la màfia. És una concentració de poder molt forta.

—**Però no tota la culpa la deu tenir Berlusconi...**

—No. No hi ha un únic Berlusconi a Itàlia, n'hi ha milions que pensen com ell, que tenen la mateixa visió miserable del món. Hi ha molts italians cultes i intel·ligents, però no són la majoria. Allò que serà difícil de capgirar, quan desaparegui Berlusconi, serà el canvi que aquests anys s'ha produït en el cap dels italians. Itàlia s'ha fet més depressiva, menys culta, més ignorant, més racista. Caldrien molts anys per a capgirar-ho. No sé si jo seré a temps de veure una Itàlia millor, però el meu fill, que ara té vint anys, potser sí. Ho espero.

—**Itàlia pateix una crisi cultural generalitzada?**

—És difícil de dir, perquè els sectors són molt diversos. La literatura i el teatre és plena de coses interessants. La televisió és una de les pitjors del món. I el cinema no es pot comparar amb el de la postguerra.

Lluís Bonada